



e-ISSN: 2630-631X

Article Type
Research ArticleSubject Area
Regional StudiesVol: 8 Issue: 60
Year: 2022 JUNE
Pp: 1002-1013Arrival
18 April 2022
Published
30 June 2022
Article ID 62487Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/smrj.62487>How to Cite This
ArticleKutluay Tutar, F.;
Tutar, E. & Sever, Y.
(2022). "Sürdürülebilir
Yerel Ekonomik
Kalkınmada Kent
Konseylerinin Rolü:
Şanlıurfa Uygulaması",
International Social
Mentality and
Researcher Thinkers
Journal, (Issn:2630-
631X) 8(60): 1002-
1013Social Mentality And Researcher Thinkers
is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial 4.0
International License.

GİRİŞ

Toplumlar yüzyıllar boyunca, insanlığın gelişimini salt iktisadi kalkınmaya bağlamışlar, yani yalnızca üretim ve tüketim kalıplarındaki artış ve değişimi temel alan bir anlayışı benimsemişlerdir. Bununla birlikte zaman içerisinde, yalnızca iktisadi kalkınmayı esas alan anlayışın söz konusu gelişimi sağlamadığı, insanlığın refahını artırmadığı, iktisadi kalkınma ile birlikte ekonomik, sosyal ve çevresel bir takım amaçların da kendi arasında dengeli bir biçimde hayata geçirilmesi gerektiği görülmeye başlanmıştır. Bu bağlamda ve nihai olarak yine görülmüştür ki kalkınma ekseninde beliren bu değişim, ekonomik temelli ve klasikleşmiş bir kalkınma anlayışı yerine sosyal ve çevresel bir takım ölçütlere dayalı olarak değerlendirilmesi gereken ve sürdürülebilirliği odak noktasına koyan bir kalkınma anlayışının önemsenmesi gerektiğini gözler önüne sermiştir. (Kocaoğlu M. 2015) Sürdürülebilir kalkınmanın sadece iktisadi kalkınmayla mümkün olmadığı bunun yanında kalkınmanın bir bütün olarak değerlendirilmesi için sosyal ve çevresel faktörlerin de göz önünde tutulması gerektiği anlayışının ortaya çıkması üzerine kalkınma ve çevreye yönelik konular küresel boyutta tüm dünya ülkelerinin gündemine alınmış ve bu doğrultuda çeşitli politikalar geliştirilmeye başlanmıştır. Bu konuya yönelik ilk olarak Birleşmiş Milletler tarafından 1992 yılında Rio Yeryüzü Zirvesi toplanmış, 21. yüzyılın önemli konuları görüşülmüş ve bu görüşme sonucunda Gündem 21 Eylem Planı hazırlanmıştır.

Gündem 21 Eylem Planı, 21. yüzyılın önemli konuları hakkında ülkelerin neler yapması gerektiği konusunda ülkelere önemli bilgiler vererek ülkelerin kalkınma yolunda ciddi adımlar atmaları ve kalkınmalarının sürdürülebilir nitelik kazanması hususunda yol göstericidir. Gündem 21 Eylem Planı'nın hayata geçirilmesinden sonra kalkınmanın yerel düzeyde gerçekleştirilmesi için Yerel Gündem 21 Eylem Planı hazırlanmıştır. Yerel Gündem 21 Eylem Planı ile ülkelerin yerel düzeyde kalkınmalarının nasıl sağlanacağı hususu değerlendirilmiş ve yerel düzeyde kalkınmanın sağlanması adına 5393 sayılı Belediye Kanunu ile

Sürdürülebilir Yerel Ekonomik Kalkınmada Kent Konseylerinin Rolü: Şanlıurfa Uygulaması

The Role Of City Councils In Sustainable Local Economic Development: Şanlıurfa Application

Filiz KUTLUAY TUTAR¹ Erdinç TUTAR² Yasin SEVER³

¹ Doç.Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Niğde, Türkiye

² Prof.Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Niğde, Türkiye

³ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde, Türkiye

ÖZET

Bu çalışmada, sürdürülebilir yerel kalkınmanın yeni yerel aktörlerinden biri olan kent konseylerinin üstlendiği vizyon, misyon ve strateji vurgulanmış olup, özelde kente sahip çıkmada kolektif bir ruh inşası olan; Şanlıurfa Kent Konseyinin çalışmaları ve kente olan katkısı analiz edilmiştir. 30 Kasım 2017 tarihinde yapılan toplantıda iki öncelikli hedef belirlenmiş olup, bunlar şehir ve şehirde yaşayan insanlarla ilgili hususların savunuculuğunu yapmak ve arzulanan bir şehir olmak için çalışmalar yapmaktır. Bu bağlamda Şanlıurfa Kent Konseyinin sürdürülebilir yerel kalkınma açısından güçlü yönleri, dezavantajlı gruplara yönelik projelerin varlığı, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşların desteği, halkın şehrin sorunlarına duyarlı olması, üyelerin yapılan çalışmalara aktif katılım göstermesi iken, alınan kararların tavsiye niteliğinden olmasından dolayı yaptırım gücünün olmaması ve konseyin kendisine ait bir bütçesinin olmaması zayıf yönleri olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Yerel Kalkınma, Kent Konseyi, Şanlıurfa, Türkiye.

ABSTRACT

In this study, the vision, mission and strategy undertaken by the city councils, which are one of the new local actors of sustainable local development, are emphasized, and in particular, a collective spirit building in protecting the city; The works of Şanlıurfa city council and its contribution to the city were analyzed. At the meeting held on November 30, 2017, two priority targets were determined, which are to advocate for issues related to the city and its people, and to work towards becoming a desirable city. In this context, the strengths of the Şanlıurfa city council in terms of sustainable local development, the existence of projects for disadvantaged groups, the support of the municipality and other public institutions and organizations, the public's sensitivity to the problems of the city, the active participation of the members in the work done, the lack of sanction power due to the advisory nature of the decisions taken and the council's lack of a budget of its own has been identified as its weakness.

Keywords: Sustainable Local Development, City Council, Şanlıurfa, Turkey



kurulması zorunlu hale getirilen kent konseyleri oluşturulmuştur. Kent Konseyleri; merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun birlikteliğiyle hareket eden, hemşericilik bilincinin geliştirildiği, katılımcı demokrasiyi esas alan bir yapıya sahiptir. Kent konseyleri; yapmış oldukları çalışmalar hakkında halkı bilgilendirici faaliyetlerde bulunarak, halkın yapılan çalışmalara gönüllü katılımını sağlamakta bu sayede kentte var olan sorunların halk tarafından yönetime iletilmesi konusunda aracı görevi görmekte bu da demokrasinin gelişmesini, hemşericilik bilincinin geliştirilmesini sağlayarak yerel kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR YEREL KALKINMA KAVRAMI

Sürdürülebilir kalkınma kavramı kelime anlamı olarak; hem gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye sokmadan bugünkü kuşakların ihtiyaçlarını karşılayan kalkınma, hem de aşırı kullanım, kimyasal artık veya kirliliği asgari düzeyde tutarak, doğal çevrenin kendini yeniden üretmesini engellemeyen, belirli oranlarda da olsa kullanılan doğal kaynakların yerine yenileri ikame edilerek, gelecek kuşakları söz konusu kaynaklardan tamamen yoksun bırakmayan, böylece kuşaklar boyu kendi kendisini sürekli yenileyebilecek kalkınma anlamlarına gelmektedir (Demir Ö.,Acar M.2020). Sürdürülebilir yerel kalkınma kavramı ise zaman içerisinde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Pecqueur'a göre yerel kalkınma, kültürel ve bölgesel kimlik öğelerinin dış güçlerle uyum içerisinde olması için bir strateji içinde çeşitli aktörleri harekete geçirme yöntemidir (Pecquer,B.1989). Yüksel ve Zafir'e göre yerel kalkınma, yerel kaynakları harekete geçirerek kalkınmanın ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve çevresel boyutlarının sürdürülebilirliğinin sağlandığı, yerel aktörlerin tümünün karar süreçlerine katıldığı, aşağıdan yukarıya doğru bir kalkınma anlayışına dayalı olmasıdır (Yüksel,E.,Zafir,Z.2006). Blakely ve Leigh ise yerel kalkınmayı, bölge halkı, yerel topluluklar, yönetimler ve üretici birimlerin ortak bir tabanda iletişim ve etkileşim ağları gibi her türlü kolaylaştırıcı unsuru sağlayarak gerek yerel gerekse uluslararası rekabette güç birliği oluşturması şeklinde tanımlamaktadır (Leigh,N.G. and Blakely E.J.2016). Sürdürülebilir yerel kalkınma söyleminde, yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmanın halkın kalkınma sürecinde aktif rol almasıyla mümkün olabileceği vurgulanmıştır.

Sürdürülebilir Yerel Kalkınmada Yerel Gündem 21

Çevre sorunları 20. yüzyılın son çeyreğinde tüm dünyada en önemli gündem maddesi haline gelmiştir. Giderek kirlenen, doğal kaynakların sorumsuzca tüketildiği bir dünyada artan çevresel sorunlar, yoksulluğu ve eşitsizliği beraberinde getirmiştir. Böylesi bir ortamda yöneticiler, sorunlardan kurtulmanın çıkış yolunun çevre ve kalkınma arasında bağlantının sağlanmasına ve kalkınmanın sürdürülebilir olmasına bağlı olduğunu görmüşlerdir. Bu amaçla 1992 yılında Rio Yeryüzü Zirvesi toplanmış, sürdürülebilir kalkınmaya nasıl ulaşılabileceği görüşülerek Gündem 21 Eylem Planı benimsenmiştir. Gündem 21, çevre ve kalkınma sorunları ile sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesine yönelik 40 bölümden oluşan eylem planı olarak tanımlanmaktadır. Gündem 21 ^{^^}Küresel Ortaklık^{^^} kavramını gündeme getirerek tüm dünyadaki yönetim anlayışının değişmesini sağlamış, yönetim anlayışı yerini katılımcılığa ve ortaklığa dayalı yönetişim anlayışına bırakmıştır. Yönetişim anlayışı; halkın taleplerine duyarlı, halkı karar alma süreçlerine dahil eden, demokratik denetime açık bir anlayıştır. Yönetim anlayışının değişerek yönetişim anlayışının tüm dünyada hakim olmaya başlaması Gündem 21'in hedeflerine yerel düzeyde ulaşmayı amaçlayan Yerel Gündem 21'in önemini anlaşılmasını sağlamıştır. Gündem 21 belgesinin 28. bölümünde 'Yerel Gündem 21' kavramı geliştirilmiş, yerel yönetimlerin halka en yakın yönetim kademesi olduğu belirtilmiş ve yerel yönetimlere yönelik hedefler ortaya konmuştur. Bu konuyla ilgili belirlenen 4 ana hedef şunlardır (<http://www.mfa.gov.tr/yerel-gundem-21.tr.mfa>);

- ✓ Her ülkedeki yerel yönetimlerin, kendi belde halkları ile katılımcı bir süreci başlatmaları ve kendi kentleri için bir Yerel Gündem 21 konusunda görüş birliği sağlamaları,
- ✓ Uluslararası topluluk ve yerel yönetimler arasındaki işbirliğinin artırılması ve uluslararası ölçekte yerel yönetimler arasındaki işbirliğini güçlendirici adımların atılması,
- ✓ Deneyim ve bilgi alışverişini zenginleştirmek amacıyla, yerel yönetim birlikleri ve diğer yerel yönetimlerin temsilcileri arasındaki eşgüdüm ve işbirliği düzeyinin geliştirilmesi,
- ✓ Her ülkedeki yerel yönetimlerin, karar alma, planlama ve uygulama süreçlerine kadınların ve gençlerin etkin olarak katılımını sağlayacak programlar geliştirmeleri ve uygulamaları.

KENT KONSEYLERİ FİKRİNİN OLUŞUMU

Belediyeler, yerel müşterek hizmetlerin yerine getirilmesinden sorumlu, halka en yakın yerel yönetim birimleri olarak kabul edilmektedir. 1580 sayılı Belediye Kanunu'nda halkın yönetime katılımı, yerel hizmetlerden

yararlanma hakkına yönelik konular “Hemşehri Hukuku” başlığı altında düzenlenmiş olsa da, katılımcı yöntem ve mekanizmaların doğru algılanıp halkın girişimde bulunması geciktirilmiştir. 2005’te yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu ile demokratik katılımın sağlanması açısından önemli adımlar atılmıştır. Belediye örgütlenmesinde kurumsal mekanizmalar oluşturularak normatif alana aktarılmış, demokratik yapılanmalar güvence altına alınmıştır (Toprak, 2006: 302). 5393 sayılı Belediye Kanunu ile demokratikleşme yolunda atılan en önemli adımlardan biri de kent konseylerinin oluşturulmasıdır. Kent konseyi kurulmadan önce değişik isimler altında ve kent konseyinin işlevlerini gören kent kurultayı, kent parlamentosu veya kent meclisleri bulunuyordu. 1992 yılında yapılan Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesi’nde ortak eylem planı olarak Gündem 21 kabul etmiştir. “Gündem 21” in 28. bölümünde yer alan ve ülkemizde yapılan 1996 Birleşmiş Milletler İstanbul “Habitat II” konferansından sonra “Yerel Gündem 21” görülmeye başlanmıştır. Habitat II toplantısında, demokratik, insan haklarına saygılı, şeffaf, katılımcı ve halka hesap veren yönetimler üzerinde durulmuştur. Bu çerçevede 1997 yılının sonunda alınan bir Bakanlar Kurulu kararı ülkemizde kent konseyi oluşumunun kanuni başlangıcını oluşturmuştur (Özdemir, 2011: 36). Daha sonra 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu ile kent konseylerinin kurulması resmîyet kazanmıştır. Kent konseylerinin çalışma yöntemleri ilden ile farklılık göstermesine rağmen kentte var olan paydaşları bir araya getirerek ortak bir aklın oluşmasını sağlaması en önemli işlevini oluşturmaktadır. Kent konseylerinde oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilmektedir. Fakat kent konseyinin görüşleri tavsiye niteliğinde olması, yaptırım gücünün olmaması, maddî desteğinin sadece belediyelerden yapılacak yardımlara bağlı olmasından dolayı yapılan çalışmalar çoğu zaman sonuçsuz kalmaktadır. Kentin sorunlarına duyarlı, kentine sahip çıkan yerlerde ve bu konulara karşı hassas olan belediyelerde kent konseyleri aktif faaliyet gösterirken; kent konseylerinin işlevleri, faaliyetleri ve görevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan, kentın sorunlarına duyarlı yerlerde ve belediyelerin desteğinin az olduğu yerlerde kent konseyleri sönük kalmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. Maddesine göre kent konseyi kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşericilik bilincinin geliştirilmesi, kentın hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır şeklinde tanımlanmaktadır. 08/10/2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan kent konseyi yönetmeliğine göre faaliyet gösteren kent konseylerinin genel kurul, yürütme kurulu, meclisler ve çalışma grupları ile kent konseyi başkanı olmak üzere 4 (dört) organı bulunmaktadır. Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organıdır. Genel Kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın olmaması durumunda kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık etmektedir. Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını kent konseyi yönetmeliği hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla çalışma yönergesi ile belirler. Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunarak yapılan çalışmaları takip eder. En az 7 (yedi) kişiden oluşur. Kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder, olmaması durumunda kurulun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Meclisler ve çalışma grupları, kent konseylerinin görev alanına giren konularda oluşturulur. Çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir. Oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunca görüşülerek ilgili belediyeye değerlendirilip uygulanması adına sunulur. Kent konseyi başkanı, genel kurul tarafından seçilir. Genel kurul ve yürütme kuruluna başkanlık eder. 08/10/2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan kent konseyi yönetmeliğine göre kent konseylerinin görevleri ise şunlardır:

- ✓ Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- ✓ Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- ✓ Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,
- ✓ Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- ✓ Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- ✓ Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- ✓ Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentın yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- ✓ Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,

- ✓ Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- ✓ Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- ✓ Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Kent konseylerinin görevleri arasında en dikkat çekici olanı hemşehrilik hukuku ve bilincinin geliştirilmesidir. Hemşehrilik hukuku ve bilinci sayesinde vatandaşlar kente sahip çıkmakta, kentin sorunlarına karşı daha duyarlı davranmakta, sorunların çözümüne yönelik görüşlerini kent konseylerine iletmekte ve ortak aklın oluşmasını sağlamaktadır. Bu sayede yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaşmasını sağlayarak çok aktörlü yönetim anlayışı benimsenmektedir. Halkın yönetime dahil edilerek yerel düzeyde kalkınmanın sağlanacağı düşüncesi, kent konseylerinin var olma sebebini oluşturmuş, 5393 sayılı Belediye Kanunuyla birlikte kurulması zorunlu hale getirilen Kent Konseyleri zamanla ülke geneline yayılmaya başlamıştır. Fakat halkın kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması, kent konseylerinin çalışmalarına katılımın az olmasına sebep olmakta bu da kalkınmanın sağlanması adına çözülmesi gereken ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle sorunun çözümüne yönelik kent konseyleri tarafından broşürler dağıtılıp, stantlar açılarak tanıtıcı faaliyetlerde bulunulmuş, bu sayede kent konseylerinin tanınırlığı artırılarak halkın kent konseylerinin çalışmalarına, faaliyetlerine ve yönetime gönüllü katılımını sağlamış, demokrasi yolunda önemli bir adım atılmıştır. Yerel kalkınmanın sağlanması, bölgesel kalkınmayı, bölgesel kalkınmanın sağlanması, ulusal kalkınmayı sağlayacağından dolayı kent konseylerinin faaliyetleriyle birlikte yerel düzeyde sağlanacak olan kalkınma zamanla ulusal kalkınmanın sağlanması yolunda önemli bir işlev görmektedir.

Sürdürülebilir Yerel Kalkınmada Kent Konseylerinin Aktif Rollerini

Sürdürülebilir yerel kalkınma kavramı birçok farklı anlamda kullanılmasına rağmen bu kavramlarda genel olarak; yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmanın halkın kalkınma sürecinde aktif rol almasıyla mümkün olabileceği vurgulanmaktadır. Halkın yönetime dahil edilerek yerel düzeyde kalkınmanın sağlanacağı düşüncesi, kent konseylerinin var olma sebebini oluşturmuş, 5393 sayılı Belediye Kanunuyla birlikte kurulması zorunlu hale getirilen kent konseyleri zamanla ülke geneline yayılmaya başlamıştır. Kent konseylerinin ülke genelinde hızla yayılması; halkın kent sorunları konusunda bilinçlenerek yönetime katılmasını sağlamakta, bu da hem demokrasinin hem de hemşehrilik bilincinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu katkıları sağlamak ve kentin sorunlarına daha fazla eğilmek adına kent konseyleri tarafından her kentin kendi yerel düzeydeki ihtiyaçlarını karşılamak adına çeşitli meclisler ve çalışma grupları oluşturulmuş bu da kentin sorunlarının çözümü noktasında kent konseylerinin aktif rol almasını sağlamıştır. Yerel kalkınmadaki rolleri açısından kent konseylerinin yürüttüğü faaliyetler özellikle kadınların toplumsal rollerinin güçlendirilmesi, açlık ve yoksullukla mücadele, eğitim olanaklarının artırılması ve sürdürülebilir kalkınmaya ilişkindir (UCLG-MEWA, UNDP, 2008, s. 2-16). Kent konseylerinin yerel kalkınmadaki rolleri açısından yürüttüğü başlıca faaliyetlerin başarılarının ölçülmesindeki göstergeler ve bu göstergeleri gerçekleştirmek için yapmaları gerekenler şunlardır:

- ✓ Yoksullukla mücadele ve açlığı ortadan kaldırmak . Bu amaca ulaşmak için konseyin yapması gerekenler; kentteki yoksulluk haritasının çıkarılmasına ilişkin çalışma yapmak, yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması/azaltılması konusundaki bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak, özel ilgi gerektiren gruplar başta olmak üzere, yerel düzeyde işsizliği azaltmaya ve istihdamı arttırmaya yönelik kurslar açmak, yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması veya azaltılmasına yönelik projeler hazırlamak, hedefe ilişkin projelerin yer aldığı stratejik plan ve programlar yapmak, ihtiyaç sahiplerine sürekli veya belirli dönemlerde yapılan yiyecek, yiyecek ve yakacak yardımları yapmak.
- ✓ Herkesin temel eğitim almasını sağlamak. Bu amaca ulaşmak için konseyin yapması gerekenler; kız ve erkek çocukların, ilköğretimi eksiksiz olarak tamamlamasını sağlamak konusundaki bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak, ilköğretimde okullaşma oranının yükseltilmesine yönelik projeler yapmak, genç nüfus içerisinde, okur-yazarlık oranının yükseltilmesine yönelik projeler yapmak, özel ilgi gerektiren ve muhtaç çocuklara yönelik eğitim faaliyetleri yapmak, okulların fiziksel durumlarının ve eğitim donanımlarının iyileştirilmesine katkı ve destekleyici çalışmalar yapmak.
- ✓ Kadınların durumunu güçlendirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak. Bu amaca ulaşmak için konseyin yapması gerekenler; kadınların toplumsal ve siyasal yaşamın her alanına katılımında fırsat eşitliğini sağlamak, kadınlara karşı yapılan her türlü ayrımcılığın ve aile içi şiddetin azaltılması hususunda

bilinç düzeyini artırıcı çalışmalar yapmak, kadınların ulusal ve yerel meclislerdeki temsil eşitsizliğinin giderilmesine yönelik çalışmalar yapmak.

- ✓ Çocuk ölümlerini azaltmak ve anne sağlığını iyileştirmek. Bu amaca ulaşmak için konseyin yapması gerekenler; beş yaşın altındaki çocuklarda ölüm oranının azaltılması konusundaki bilinç düzeyinin artırılmasını sağlamak, bebeklerin ve küçük çocukların temel hastalıklara karşı bağışıklık kazandırılmasına yönelik aşı kampanyaları düzenlemek, anne sağlığı ile ilgili diğer çalışmaların tamamlayıcısı olarak kentte nitelikli temel sağlık hizmetlerine yönelik talebi ve bu hizmetlerin sunumunu arttırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesini sağlamak, anne ölümlerinin azaltılmasına yönelik projeler geliştirmek.
- ✓ Salgın hastalıklarla mücadele etmek. Bu amaca ulaşmak için konseyin yapması gerekenler; salgın hastalıklar konusunda kapsamlı ve güvenilir bilgiye sahip olanların oranını yükseltecek çalışmalar yapmak, bu konudaki bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak.
- ✓ Çevresel sürdürülebilirlik sağlamak. Bu amaca ulaşmak için konseyin yapması gerekenler; yerel halkın bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak, sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin yerel politikalar ve programlarla bütünleştirilmesi ve çevresel kaynakların yok oluşunun tersine çevrilmesine yönelik projeler üretmek, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımına ve atık sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik projeler geliştirmek, sağlıklı kentsel alanların iyileştirilmesine yönelik projeler yapmak.
- ✓ Kalkınmada küresel ortaklıklar. Bu amaca ulaşmak için konseyin yapması gerekenler; gençler için uygun ve üretken iş imkanları yaratmak için stratejiler geliştirilmesi ve uygulanmasına yönelik projeler yapmak, başta bilgi ve iletişim olmak üzere, yeni teknolojilerden yararlanmak için özel sektörle işbirliği yapılmasına yönelik projeler geliştirmek.

Gerek Yerel Gündem 21 ortağı olan kentlerde gerekse ortak olmayan kentlerdeki kent konseyleri aracılığı ile Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirilmesi ve uygulamalarının yaygınlaştırılmasındaki başarılarının ölçülebilmesinde yukarıda sıraladığımız göstergeler önemli rol oynamaktadır.

12 BİN YILLIK EFSANE ŞEHİR, MEDENİYETİN BAŞKENTİ ŞANLIURFA KENT KONSEYİ UYGULAMASI

İlin Sosyo-Ekonomik Görünümü

Şanlıurfa ilinin nüfusu, 2021 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre 2.143.020 kişidir. İlin nüfus yoğunluğu km² başına 114,2 kişi, yıllık nüfus artış hızı ise binde 13,04'tür. Şanlıurfa ilinde Eyyübiye, Haliliye, Siverek, Viranşehir, Karaköprü, Suruç, Akçakale, Birecik, Ceylanpınar, Harran, Bozova, Hilvan, Halfeti ismiyle 13 ilçe ve belediye bulunmaktadır. Bunlara ek olarak Şanlıurfa bir de Büyükşehir Belediyesi'ne sahiptir. İlin yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Siverek'tir. Şanlıurfa nüfus açısından, Türkiye'nin en büyük sekizinci şehridir ve Türkiye'nin %2,53'ünü oluşturmaktadır. Ağırlıklı olarak tarıma dayalı olan Şanlıurfa ekonomisinde enerji, turizm ve hayvancılık da önemli yer tutmaktadır. Tekstil ve gıda sektörünün toplam imalat sanayi içerisindeki payı yüksektir. Şanlıurfa, Türkiye'deki toplam sulanabilen verimli alanların önemli bir kısmına tek başına sahiptir(Şanlıurfa Valiliği). Sosyo-ekonomik değişkenler, gelişme ve refah düzeyini göstermesi bakımından önem taşımaktadır. İllerin sosyo-ekonomik gelişmişliğini belirleyen temel faktörler; illerin sahip oldukları nüfus büyüklüğü, yüz ölçümü veya kentleşme oranı gibi büyüklükler değildir. İllerdeki demografik yapının, işgücü talebinin, eğitim ve sağlık hizmetlerinin, fiziki ve sosyal altyapı imkânlarının, üretim seviyesinin ve en önemlisi gelir düzeyinin il nüfusunun ihtiyaçlarını karşılayabilme düzeyi sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyini belirleyen temel faktörlerdir. Türkiye'de yapılan, SEGE-2017 çalışması ile illerin göreceli sıralamaları ve kademeleri belirlenmiştir. Bölgesel kapasite ve potansiyel ile bireysel refah arasında denge kurularak seçilen değişkenler üzerinden Türkiye'de illerin gelişmişlik seviyeleri altı kademe olarak belirlenmiştir (Acar vd., 2017: 27). Çalışma sonucunda Şanlıurfa son kademe olan altıncı kademe gelişmiş iller kategorisinde ve 73. sırada yer aldığı belirlenmiştir. Bu sıralama Şanlıurfa'nın ekonomik yapısının son derece yetersiz olduğunu göstermektedir.

Şanlıurfa Kent Konseyinin Oluşumu ve Tarihsel Arka Plan

5393 sayılı Belediye Kanununun 03/07/2005 tarihinde kabul edilmesiyle kanununun 76. maddesine dayanılarak kent konseylerinin kurulması zorunlu hale getirilmiştir. Bunun sonucunda Şanlıurfa Kent Konseyi 2005 yılında kurulmuştur. Kent konseyleri yerel seçimlerle birlikte 5 yıllık seçim dönemi boyunca iki dönem halinde faaliyet göstermektedir. İlk dönem için seçilen başkan ve üyelerin görev süresi iki yıl, ikinci dönem için seçilenlerin görev süresi 3 yıldır. Şanlıurfa Kent Konseyi'nin 1. dönem başkan ve üyeleri 2005 yılında yapmış oldukları seçimlerle belirlenmiştir. En son 29/01/2022 tarihinde yaptıkları seçimle de şuan görevde faaliyet gösteren 6. dönem başkan ve üyeleri seçilmiştir. Şanlıurfa Kent Konseyi bünyesinde Engelliler

Meclisi, Kadın Meclisi, Gençlik Meclisi ve Çocuk Meclisi bulunmaktadır. Fakat pandeminin etkisiyle salgının çocuklar üzerindeki etkisini azaltmak adına son yapılan seçimde Çocuk Meclisi pasifize edilmiş olup şuan aktif olarak faaliyet göstermemektedir. Buna ek olarak konsey bünyesinde ilk başta 16 tane çalışma grubu oluşturulmuştur. Fakat son yapılan seçimde bu çalışma gruplarından 6 tanesi diğer çalışma gruplarıyla birleştirilerek aktif olarak faaliyet gösteren çalışma grubu 10'a düşürülmüştür. Şuan faaliyette çalışma grupları ise şunlardır:

- ✓ İmar- Şehircilik-Kentlileşme ve Ulaşım Çalışma Grubu
- ✓ Basın-Yayın-Enformasyon Çalışma Grubu
- ✓ Gençlik ve Spor Çalışma Grubu
- ✓ Sağlık ve Zararlı Alışkanlıklar Çalışma Grubu
- ✓ Eğitim Çalışma Grubu
- ✓ Kültür ve Turizm Çalışma Grubu
- ✓ Tarım-Hayvancılık-Orman ve Gıda Çalışma Grubu
- ✓ Mülteciler ve Göç Çalışma Grubu
- ✓ Sanayi-Ekonomi-Geri Dönüşüm ve İstihdam Çalışma Grubu
- ✓ Esnaf- Sanatkarlar ve El Sanatları Çalışma Grubu.

Şanlıurfa Kent Konseyi; 1 Genel Kurul, 1 Başkan, 1 Genel Sekreter, 20 üyeden oluşan 1 Yürütme Kurulu, 4 Meclis Komisyonu, 10 Çalışma grubundan müteşekkil bir yapı olup toplamda 621 gönüllü üyesi ile faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

Şanlıurfa Kent Konseyi Meclisleri

Şanlıurfa Kent Konseyi bünyesinde Kadın Meclisi, Gençlik Meclisi, Engelli Meclisi ve Çocuk Meclisi bulunmaktadır. Fakat pandeminin etkisiyle salgının çocuklar üzerindeki etkisini azaltmak adına son yapılan seçimde çocuk meclisi pasifize edilmiş olup şuan aktif olarak faaliyet göstermemektedir.

Şanlıurfa Kent Konseyi Kadın Meclisinin Yapısı ve Faaliyetleri

Şanlıurfa Kent Konseyi Kadın Meclisi; kadınların kendi sorunlarına sahip çıkmaları için karar alma süreçlerine ve kentsel yaşamın her alanına katılımını sağlamak amacıyla; kadınların ve kadınlarla ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, siyasi parti, üniversite, meslek odaları ve sendika temsilcileri, kadın muhtarlar ve meclis üyelerinin oluşturduğu demokratik bir yapıdır. Bu yapının yapmış olduğu faaliyetlerden bazıları ise şunlardır:

- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Kadın Meclisi geliştirdiği "Biz Bize" projesi kapsamında meclis çalışma grubu üyeleri içerisindeki akademisyen, doktor, sosyolog gibi mesleklere sahip kişi ve kişilerce aile yapısının korunması, hijyen, çocuk gelişimi ve eğitimi gibi konularda bilinçlendirme ve duyarlılık oluşturmaya yönelik olarak Süleymaniye mahallesindeki vatandaşlar ile bir araya gelerek bir takım eğitim çalışmasında bulundu, aile içi iletişim ve hijyen eğitimi vermek sureti ile kadın vatandaşlar ile bir araya gelmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin destekleri ile Şanlıurfa Kent Konseyi Kadın Meclisi tarafından Şair Nabi Konferans Salonunu dolduran kadın vatandaşlara yönelik siyasetçi yazar Sn. Zeynep ALKIŞ'ın anlatımı ile kadın, toplum ve aile konulu bir konferans tertiplenmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Kadın Meclisinin geliştirdiği "Eğitim Özel, Gelecek Güzel" projesi kapsamında İsmail Nazif Bayraktar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine yönelik meclis tarafından "Başarı, Motivasyon ve Kariyer" konulu konferans düzenlenmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Kadın Meclisi geliştirdiği "Biz Bize" projesi kapsamında meclis çalışma grubu üyeleri içerisindeki aile yapısının korunması ve hijyen konularında Dr. Bahar ŞEN ile birlikte bilinçlendirme ve duyarlılık oluşturmaya yönelik Karşıyaka Kuran Kursu öğrencileriyle bir araya gelinmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinliğini 10 Mart 2020 Salı günü Hamurkesen köyünde köy kadınları ile birlikte gerçekleştirilmiştir.

Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik Meclisinin Yapısı ve Faaliyetleri

Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik Meclisi; gençlerin kent yönetimine aktif olarak katılmaları, kent sorunlarının çözümünde rol almaları, kendi sorunlarına sahip çıkmaları ve gençlik alanında politikalar üretmeleri amacıyla; gençlerin ve gençlerle ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, siyasi parti, üniversite ve lise temsilcilerinin oluşturduğu demokratik bir yapıdır. Bu yapının yapmış olduğu faaliyetlerden bazıları ise şunlardır:

- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik Meclisi "Gençlik Buluşmaları" kapsamındaki ilk programını Eyyübiye İlçesi Şehit Abdulkadir Oğuz Gençlik Merkezindeki gençlerimiz ile bir araya gelerek manevi ve kültürel değerlerimiz konulu eğitim çalışması ile gerçekleştirilmiştir.
- ✓ Konya Büyükşehir Belediyesi Gençlik Meclisi ile Meram Belediyesi Gençlik Meclisi üyeleri Şanlıurfa Kent Konseyini ziyaret ederek konseyin gençlik ile ilgili çalışmaları konusunda fikir alışverişinde bulunulmuştur.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik Meclisi "Gençlik Buluşmaları" kapsamında Eyyübiye İlçesi Buhara Gençlik Merkezindeki gençlerle bir araya gelerek manevi ve kültürel değerlerimiz konulu eğitim çalışması gerçekleştirilmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Gençlik Meclisi Başkanı ve yürütme kurulu üyeleri kent konseyini ziyaret ederek kent konseyi başkanına yapılacak olan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Şanlıurfa Kent Konseyi Engelli Meclisinin Yapısı ve Faaliyetleri

Şanlıurfa Kent Konseyi Engelli Meclisi; engellilerin toplum içinde eğitim ve üretim kapasitelerinin geliştirilmesi ve toplumsal yaşam içinde daha fazla yer almalarının sağlanması, kent yönetimine aktif olarak katılması ve engellilere yönelik sorunlara çözüm üretilmesi amacıyla; engellilerin ve engellilerle ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcilerinin oluşturduğu demokratik bir yapıdır. Bu yapının yapmış olduğu faaliyetlerden bazıları ise şunlardır:

- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi 3 Aralık Dünya Engelliler gününde kentimizde faaliyet gösteren engelli derneklerini ziyaret ederek görüş alışverişinde bulunulmuştur.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi; Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin destekleriyle Türkiye Beyazay Derneği Şanlıurfa Şubesi, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Engelliler Koordinasyon Merkezi ile beraber; ilçelerdeki engelli öğrencilere eba ve zoom donanımlı tablet dağıtımı yapılmıştır.
- ✓ Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Engelliler Koordinasyon Merkezinde, Harran Üniversitesi, Göç İdaresi Merkezi, Şanlıurfa STK'ları, İnsani Yardım Platformu ve Kent Konseyi Engelli Meclisinin katılım ve katkılarıyla ilçeler dâhil 15 engelli vatandaşa tekerlekli sandalye dağıtımı yapılmıştır.

Şanlıurfa Kent Konseyi Çocuk Meclisinin Yapısı ve Faaliyetleri

Şanlıurfa Kent Konseyi Çocuk Meclisi; çocukların kent yönetimine aktif olarak katılmaları, kendileri ve kentle ilgili sorunların çözümünde rol almaları ve çocukların yönetime katılmasında kurumsallaşmayı sağlamak amacıyla; çocukların ve çocuklarla ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve ilk ve orta dereceli okulların temsilcilerinin oluşturduğu demokratik bir yapıdır. Bu yapının yapmış olduğu faaliyetlerden bazıları ise şunlardır:

- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Çocuk Meclisi toplantısında, meclis üyesi Efe AYIKGÖZ'ün eğitim gördüğü okulun kütüphanesine kitap desteği sağlanması gerektiğini belirtmesi üzerine; Kent Konseyi, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kütüphaneler Şube Müdürlüğü'nün katkıları ile Molla Gürani İlköğretim Okuluna kitap desteğinde bulunulmuştur.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi, Büyükşehir Belediyesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile okullarda değerler eğitimi oluşumuna yönelik protokol imzalanmıştır.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi; kentteki vatandaşlara koronavirüs krizini fırsata dönüştürmesini tavsiye ederek evlerine kapanan vatandaşların özellikle çocuklarıyla yakından ilgilenerek aile bağlarını güçlendirmesine yönelik tavsiye mesajı yayınlanmıştır.

Şanlıurfa Kent Konseyi Çalışma Gruplarının Etkinlik ve Faaliyetleri

Şanlıurfa Kent Konseyi bünyesinde bulunan çalışma gruplarının etkinlik ve faaliyetlerinden bazıları şunlardır:

- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi, başkan ve yürütme kurulu üyeleri canlı yayın programına katılarak kent konseyinin misyonu ve vizyonu ile yaptıkları çalışmalara yönelik kamuoyunu bilgilendirici nitelikte açıklamalarda bulunulmuştur.

- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Başkanı, Şurkav tarafından organize edilen "Kuşakların Buluşması" projesi çerçevesinde Yüzbaşı Ali Saip Ursavaş Anadolu Lisesi öğrencileri ile bir araya geldi. Kent konseyi başkanı deneyimlerini ve tecrübelerini anlatmak sureti ile gençlere gelecekle ilgili önemli tavsiyelerde bulunulmuştur.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik ve Spor Çalışma Grubu, gençlerin spor ve sanata teşvik edici nitelikteki sosyal duyarlılığı arttırmaya yönelik faaliyetler kapsamında "Kayıp Hayatlar" adlı tiyatro gösterisi ile gençlerle bir araya gelmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Başkanı beraberinde Şanlıurfa Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı ve Sanayi, Ekonomi ve Geri Dönüşüm Çalışma Grubu Koordinatörü ile birlikte organize sanayi bölgesindeki yatırımcıları yerinde ziyaret etmek sureti ile bir takım istişarelerde bulunulmuştur.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Sağlık ve Zararlı Alışkanlıklar Çalışma Grubu geliştirdiği "Hayata Değer Kat" projesi kapsamında sağlık sektöründeki psikolog ve sosyologlar tarafından özellikle genç vatandaşlar, ceza infaz kurumundaki hükümlü ve tutuklu vatandaşlar ile kitlesel boyutta sağlıklı yaşam, ilk yardım, spor, öfke kontrolü çerçevesinde Tes-İş Anadolu Lisesi ve Atatürk Anadolu Lisesi öğrencilerine yönelik sağlıklı yaşam ve spor eğitimi verdi, Şanlıurfa 1 nolu T Tipi Ceza İnfaz Kurumundaki tutuklu ve hükümlü vatandaşlara yönelik voleybol turnuvası düzenledi ve şampiyon olanlara ödülleri takdim etti, Ahmet Yesevi Kadın Destek ve Eğitim Merkezindeki vatandaşlara yönelik öfke kontrolü ve stres ile başa çıkmanın yolları konulu seminer verilmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi, Büyükşehir Belediyesi ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile okullarda iyilik kulübü ve değerler eğitimi oluşumuna yönelik protokol imzalanmıştır.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik ve Spor Çalışma Grubu Siverek'te bir bisiklet etkinliği, bir tiyatro çalışması ve bir bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi'nin lojistik katkılarıyla Şanlıurfa Kent Konseyi Kültür ve Turizm Çalışma Grubunun Şanlıurfa'nın turizme açılması gereken yerlerini turizm çevrelerine tanıtmak amacıyla düzenlediği Siverek-Takoran Vadisi-Nisibi Köprüsü inceleme gezisi, turizm yetkililerinin, turizm seyahat acentelerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- ✓ Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi'nin Halepli Bahçe ile Eyyüp Peygamber arasında açmayı düşündüğü "Turizm Yolu" projesinin ilk adımı olarak vurulan ilk kazma törenine katılmıştır.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi, beraberinde Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, STK'lar ve Muhtarlıklar Daire Başkanı, Şanlıurfa Memur-Sen İl Başkanı, Şanlıurfa STK'lar İnsani Yardım Platformu Başkanı ile birlikte Şanlıurfa İl Müftülüğünü ziyaret ederek; pandemi dolayısıyla evlerde kapalı kalan çocukların eğitimi noktasında "Ailede Çocuk Eğitimi" konusunda görüş alışverişinde bulunulmuştur.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi olarak Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi'nin destekleriyle Harran Kapı Semt Pazarı esnafına kitap dağıtımını gerçekleştirdi.
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik ve Spor Çalışma Grubu koordinatörlüğünün teşvikleri ile "Akıl Oyunları ve Satranç Evi" Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kültür Turizm Daire Başkanlığı'nın hazırlayıp projelendirdiği Akıl Oyunları ve Satranç Evi Piazza Avm'de açılmıştır.

Şanlıurfa Kent Konseyinin Amaçları

- ✓ Kentin su kaynaklarının korunması.
- ✓ Kentin toprak ve tarım arazilerinin korunması.
- ✓ Kent hafızasını oluşturan mimari mekanların korunması ve geleceğe taşımak için işlevselleştirilmesi, tarihi kentsel yapı mirasının korunması, gelecek nesillere aktarılması.
- ✓ Şehrin belleğinin korunması amacıyla yaşam kültürünün korunması ve geleceğe taşınması.
- ✓ Kentte çevre ve doğa duyarlılığının oluşturulması, iklim değişikliği, yenilenebilir enerji, kentsel tarım alanları, sürdürülebilir atık yönetimi ve kirlilik gibi hususların göz ardı edilmemesi.
- ✓ Başta belediyeler olmak üzere kurumlar arası işbirliğinin sağlanması.
- ✓ Mevcut konut stokunun iyileştirilmesi, yapı mimarisinde iklimsel şartların göz ardı edilmemesi, yatay şehircilik anlayışına dair planları yapılması, fiziki kentsel çevrenin iyileştirilmesi.

- ✓ Kentsel alanlarda sosyal ve kültürel imkanların oluşturulması, kültür sanat şehrinin tüm dinamiklerinin ortaya konulması, merkez ve kırsal yerleşimler arasında kültürlerarası kaynaşmanın sağlanması.
- ✓ Toplumsal kalkınma ve halk katılımının sağlanması.
- ✓ Şehrin değerler dünyasına ait sorumluluk, hesap verebilirlik, şeffaflık içeren hususların ve misafirperverlik, dürüstlük, doğruluk, güzel ahlak gibi manevi dinamiklerinin görünür kılınması.
- ✓ Ulaşım ile ilgili sorunların kısa, orta ve uzun vade de nüfus artış oranına göre düzenlenmesi.
- ✓ Kentteki engelli ve sosyoekonomik bakımdan sorumlu olan kişi ve grupların desteklenmesi, kadın, çocuk ve engelli dostu bir şehir ikliminin oluşturulması.
- ✓ Kentsel alanlarda spor ve boş zamanların değerlendirilmesinin teşviki, spor ve dinlence alanlarının artırılması.
- ✓ Muhacirler/misafirler ve göç ile ilgili kısa, orta ve uzun vade de oluşabilecek hususların belirlenmesi ve söz konusu süreçlere dair stratejilerin oluşturulması.
- ✓ Kentimizin ve insan yerleşim yerlerinin herkesi kucaklayan, güvenli, güçlü ve sürdürülebilir kılınması, güvenli merkezlerin inşası, şehrin güvenilirliğine zarar verecek girişimlerden uzak durulması.
- ✓ Kamusal kültür politikalarının oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesinde yerel halkın aktif kullanımının desteklenmesi.
- ✓ Ana arterleri ile arka sokaklar, kent merkezi ile şehrin en uzak yerleşiminin temizlik ve yeşil alan açısından benzeşmesi.
- ✓ Eğitimde, mimari ve fiziksel çevrede dünya standartlarının yakalanması.
- ✓ Kentin ve insanların mutluluğu için siyaset, yönetim, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve yurttaş katkılarıyla etkileşimci anlayışı ifade eden yerel yönetim anlayışının aktif hale getirilmesi.
- ✓ Şehirde yaşayan her birey için çalışma, geçim hakkı, toprak hakkı, besin hakkı, sağlık hakkı ve eğitim hakkının sağlanması.
- ✓ Kırsal bölgelerde yaşam şartlarının iyileştirilmesi ve özendirilmesi ile şehre göçün azaltılması veya terse çevrilmesi. Bununla birlikte doğal ürünlerin üretiminin artırılması, ekonomik ve sosyal getirilerinin sağlanması.
- ✓ Harran, Karaali ve bölgedeki diğer tarihi turistik yerlerin ulaşım ağının iyileştirilmesi.
- ✓ Büyük sanayi yatırımları için organize bölgeleri ve serbest bölgelerin uzun vadeli stratejik planlamalarının yapılması ve sosyal ihtiyaçlarının önceden belirlenmesi.
- ✓ Tren/hızlı tren vb. ulaşım ağının talep edilmesi.
- ✓ Kentteki mayınlı arazilerle ilgili projelerin oluşturulması.
- ✓ Şanlıurfa dışındaki Şanlıurfalılar ile koordinasyonun sağlanması.
- ✓ Kentin ekonomi, vatandaşlar, yönetim, çevre, yaşam kalitesi gibi unsurların iyi işlediği ^^Akıllı Şehir^^ haline dönüştürülmesi.
- ✓ Cinsiyet farklılığı gözetmeksizin şehirde kadının her türlü hizmete erişiminin sağlanması, kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldıracak çalışmaların başlatılması.
- ✓ Her bireyin kentin sahibi olduğu bilinciyle kolektif bir ruh inşa etmek.
- ✓ Şehir ve sakinlerinin yararına verilen çabalara destek olmak, şehrin ve insanların seslerini duymak ve duyurmak.

Şanlıurfa Kent Konseyinin Yerel Karar Alma Süreçlerine ve Gönüllü Katılma Bakışı

Şanlıurfa Kent Konseyi; sürdürülebilir gelişmeyi sağlamak, kentin yaşam kalitesini geliştirmek, kentin kimliğine ilişkin tarihi ve kültürel değerlere sahip çıkmak, çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini artırmak adına birçok faaliyette bulunmuştur. 07.10.2019-20.05.2021 tarihleri arasında kapsayan son faaliyet raporunda 144 faaliyete yer vermesi bunun en önemli kanıtıdır. Şanlıurfa Kent Konseyi; bünyesinde yer alan 4 adet meclis komisyonu, aktif olarak faaliyet gösteren 10 adet çalışma grubu ve toplamda 621 gönüllü üyesi ile birlikte yapmış oldukları faaliyetler, almış oldukları tavsiye niteliğindeki kararlar, meclis çalışma grubu üyeleri içerisinde akademisyen, doktor, sosyolog gibi meslek

sahipleri sayesinde kent genelinde geniş bir kesimi kucaklaması, vizyon, misyon ve strateji geliştirmesi, planlı olarak çalışmalarına devam etmesi yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmanın uygulanması adına örnek bir kent konseyidir. Kent konseylerinin en büyük dezavantajı kararlarının tavsiye niteliğinde olması ve konsey bünyesine ait sabit bir gelirlerinin olmamasıdır. Buna karşılık Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, Şanlıurfa Kent Konseyi tarafından alınan tavsiye niteliğindeki kararları her daim gündemine almakta, bu kararların uygulanabilirliği ve maddi imkanlar ölçüsünde yerine getirmektedir. Bu da Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi ve Şanlıurfa Kent Konseyi arasındaki bağın güçlü olduğunu göstermektedir. Yerel Sürdürülebilir Kalkınma açısından en önemli kavramlar; yönetim ve katılımcılıktır. Şanlıurfa Kent Konseyi Başkanı Sayın Mehmet Adil SARAÇ ile 12.04.2022 günü yapılan mülakat sonucu verdiği bilgiler doğrultusunda Şanlıurfa Kent Konseyinin yukarıda maddeler halinde sadece bir kısmını verdiğimiz faaliyetleri, kentnin ve halkının sorunlarına, ihtiyaçlarına yönelik bulduğu çözüm yolları, aldığı kararlar konseyin yönetim ve katılımcılığa ne kadar değer verdiğini göstermektedir. Bunun en önemli kanıtını da belediye ve kentte bulunan diğer kamu kuruluşları ile birlikte gerçekleştirdiği etkinliklerdir. Bunun yanında konseyin yerel sürdürülebilir kalkınma uygulamalarının, yapılan faaliyetlerinin daha yakından takip edilmesi adına kendine ait bir internet sitesi bulunmaktadır(<https://www.sanliurfakentkonseyi.org.tr/>).

Sürdürülebilir Yerel Ekonomik Kalkınma Açısından Şanlıurfa Kent Konseyinin Güçlü/Zayıf Yanları Analizi

| GÜÇLÜ YANLARI | ZAYIF YANLARI |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezavantajlı gruplara yönelik projelerin varlığı, (Yoksullukla mücadele ve açlığı ortadan kaldırmaya yönelik, herkesin temel eğitim almasını sağlamaya yönelik, kadınların durumunu güçlendirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik, salgın hastalıklarla mücadele, salgın hastalıklar konusunda kapsamlı ve güvenilir bilgiye sahip olanların oranını yükseltecek çalışmalar, özellikle Covid 19 pandemisinde ve çevresel sürdürülebilirlik konularında onlarca gerçekleştirilen projeler) ✓ Belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşların desteği. ✓ Halkın şehrin sorunlarına duyarlı olması. ✓ Üyelerin yapılan çalışmalara aktif katılım göstermesi. ✓ Web sayfasının olması. | <ul style="list-style-type: none"> ✓ Alınan kararların tavsiye niteliğinden olmasından dolayı yaptırım gücünün olmaması. ✓ Konseyin kendisine ait bir bütçesinin olmaması. |

Sürdürülebilir yerel ekonomik kalkınma açısından Şanlıurfa Kent Konseyinin güçlü yönlerinin en önemli göstergelerinden biri de pandemi nedeniyle oluşan kısıtlamalara rağmen konseyin aktif olarak faaliyetlerine devam etmiş olmasıdır. Bu faaliyet ve etkinliklerden bazıları ise şunlardır:

- ✓ 40.Şanlıurfa Kent Konseyi olarak Türkiye Kent Konseyleri Birliğinin Ankara'da düzenlemiş olduğu "Büyükşehir Ölçeğinde Kent Konseyleri Çalıştayına katılım sağlanması,
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi kentte yaşayan vatandaşlara koronavirüs krizini fırsata dönüştürmelerini tavsiye ederek evlerine kapanan vatandaşların aileleriyle, özellikle çocuklarıyla yakından ilgilenerek aile bağlarını güçlendirmesine yönelik tavsiye mesajı yayınlaması,
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi tarafından ramazan ayı içerisinde varlıklı vatandaşların, yoksul semtlerde bulunan mahalle bakkallarındaki veresiye defterlerinden yoksulların bir veya birkaçının borçlarını silmesine yönelik Yürütme Kurulumuz kararı alınması,
- ✓ 11 Nisan 2020 Cumartesi günü Şanlıurfa'nın düşman işgalinden kurtuluşunun 100. Yılı anısına kent konseyi yürütme kurulu üyelerinin esnafa bayrak dağıtması,
- ✓ Kent Konseyi Sosyal Yardım Çalışma Grubu ile Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı, Kamberiyeye Mahalle Muhtarının nezaretinde Kamberiyeye Mahallesinde ikamet eden, çöp ve kağıt atıkları toplayarak geçimini sağlayan 25 aileye muhtelif temel ihtiyaç malzemesi yardımı yapması,
- ✓ Kızılay Eyyübiye Şube Başkanlığı ve Kent Konseyi işbirliğiyle Şanlıurfa Eczacılar Odasının hediyesi olan maske ve hijyen malzemeleri ile giyim yardımının dağıtımının Eyyübiye ilçesine bağlı Nazif Sabber Bayraktar İ.Ö.O. ve Ertuğrul Gazi İ.Ö.O.'da gerçekleştirilmesi,
- ✓ Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kütüphaneler Şube Müdürlüğünün destekleriyle Kent Konseyi Kadın Meclisinin Prof. Dr. Abdulkadir KARAHAN İlkokulunda öğrencilere kitap desteği sağlaması,
- ✓ 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik ve Spor Çalışma Grubu ile Urfa Bisikletçiler Topluluğu Derneği (URBİT) tarafından organize edilen "Cumhuriyet'de Pedallıyoruz." etkinliğinin düzenlenmesi,

- ✓ Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi'nin 495.000 m² yeşillendirme alanı olan bölgede yapılan fidan dikimi törenine Şanlıurfa Kent Konseyinin de katılması sonucu fidan dikiminin gerçekleştirilmesi,
- ✓ Şanlıurfa Kent Konseyi Gençlik ve Eğitim Çalışma Grubunda alınan karar gereği; kentin tarihi alanlarından Kızılkoyun Nekropolünde kitap okuma etkinliğinin gerçekleştirilmesi.

SONUÇ

Kalkınma ve çevreye yönelik sorunların küresel bir boyut kazanması sonucu bu sorunun çözümüne yönelik politikalar geliştirilmeye başlanmıştır. Bu politikaların geliştirilmesine yönelik Birleşmiş Milletler tarafından 1992 yılında Rio Yeryüzü Zirvesi toplanmış, 21. yüzyılın önemli sorunları görüşülmüş ve Gündem 21 Eylem Planı hazırlanmıştır. Gündem 21 Eylem Planı sonrasında kalkınmanın yerel düzeyde uygulanması adına Yerel Gündem 21 hazırlanmıştır. Kalkınmanın yerel düzeydeki hedeflerinin gerçekleştirilmesi adına 5393 sayılı Belediye Kanunu ile kurulması zorunlu hale getirilen Kent Konseyleri oluşturulmuştur. Kent Konseyleri; merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplum birlikteliğiyle hareket eden, hemşericilik bilincinin geliştirildiği, katılımcı demokrasiyi esas alan bir yapıya sahiptir. Kent konseyleri; yapmış oldukları çalışmalar hakkında halkı bilgilendirici faaliyetlerde bulunarak, halkın yapılan çalışmalara gönüllü katılımını sağlamakta bu sayede kentte var olan sorunların halk tarafından yönetime iletilmesi konusunda aracı görevi görmekte bu da demokrasinin gelişmesini, hemşericilik bilincinin geliştirilmesini sağlayarak yerel kalkınmaya katkı sağlamaktadır. Şanlıurfa Kent Konseyi; bünyesinde faaliyet gösteren 1 adet yürütme kurulu, 4 adet meclis grubu ve 10 adet çalışma grubuyla birlikte Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi ve kentte faaliyet gösteren diğer kamu kurum ve kuruluşların desteği sonucunda yaptıkları faaliyetler, yerel sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesine yönelik girişimlere ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Yerel sürdürülebilir kalkınmaya önem vererek bu kadar fazla faaliyet göstermesinde en önemli katkı hiç kuşkusuz tavsiye niteliğindeki kararlarını dikkate alarak gündemine taşıyan, maddi imkanları ve uygulanabilirliği doğrultusunda konseye destek veren Büyükşehir Belediyesine aittir. Kent konseyleri; 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. Maddesine istinaden kurulması zorunlu hale getirilmesine rağmen Şanlıurfa gibi kentine sahip çıkan, hemşericilik bilincinin geliştiği, halkın kentin sorunlarına duyarlı olduğu illerde kanunun kabul edildiği 2005 yılından bu yana aktif faaliyet gösterirken, bazı kentlerde konsey kurulmuş olmasına rağmen çok az faaliyet göstermekte, bazı kentlerimizde ise kent konseyi hiç kurulmayarak sürdürülebilir yerel kalkınmaya katkı sağlamamaktadır. Bu açıdan Şanlıurfa Kent Konseyi yerel sürdürülebilir kalkınmaya yapmış olduğu katkılar nedeniyle diğer illerimize örnek teşkil eden bir yapıya sahiptir.

Ülkemiz 81 iliyile bir bütündür. Ülkemizin sürdürülebilir gelişmesinin ve kalkınmasının sağlanması adına kent konseylerinin yeri ve önemi yadsınamaz. Şanlıurfa ilimiz gibi tüm illerimizde kent konseylerinin aktif hale getirilmesi yerel kalkınmamızı sağlamak adına çok önemlidir. Kent konseylerinin faaliyet alanının genişletilip daha kalıcı çalışmalar yapmaları ve yerel sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması adına hem gerekli kanuni düzenlemelerin yapılması hem de konseyin kendisine ait bir bütçesinin olması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, S., Meydan, M.C., Kazancık, L.B. ve Işık, M. (2019). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, Ankara: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü Yayını.
- Bozdereli, A.A. (2018). Yavaş Şehir: Yerel Sürdürülebilir Kalkınmaya Bir Alternatif, İktisat ve Toplum Dergisi, Sayı 97, s.31-39.
- Çelik, A.(2013). Kent Yönetimi Bağlamında Kent Konseyinin İşlevleri Üzerine Bir Değerlendirme, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt-14, Sayı 2, s.215-229.
- Demir,Ö., Acar, M. (2020). Sosyal Bilimler Sözlüğü, 7. Baskı, s.277-278.
- Eroğlu, H.T.(2010). Sürdürülebilir Yerel Kalkınma ve Kent Konseyleri, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 26, s.44-55.
- Kestellioğlu, G., Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği, Bursa Kent Konseyleri Sempozyumu Bildirisi, s.121-140.
- Kocaoğlu, M. (2005). Yerel Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği Üzerinden Uygulamalı Bir Çalışma, Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi, Cilt-11, Sayı 2, s.97-117.
- Kutluca, B. (2022). Bir Katılım Aracı Olarak Kent Konseylerine İlişkin Bir Değerlendirme, Idea Studies Journal Dergisi, Cilt-8, Sayı 39, s.231-239.

Leigh, N.G. and E.J. Blakely, *Planing Local Economic Development: Theory and Practice*.2016: SAGE Publications.

Ökten, S.S.Ö., Say, N.(2020). Sürdürülebilir Bir Yerel Kalkınma Modeli Olarak Sakinşehir (Cittaslow) Kavramının İncelenmesi, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, Cilt-3, Sayı 2, s.23-34.

Özdemir, A.T. (2011). Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri, *Sayıştay Dergisi*, Sayı 83, s.31-56.

Pecquer, B. (1989). *Le Developpement Local*, Syros/ Alternatives Economiques. 139p.

Şanlıurfa Kent Konseyi Başkanı Mehmet Adil SARAÇ ile görüşme (Görüşme Tarihi: 12/05/2022)

Şanlıurfa Kent Konseyi Genel Sekreteri Murat KARAER ile görüşme (Görüşme Tarihi: 12/05/2022)

Şanlıurfa Kent Konseyi'nin 17.10.2019-20.05.2021 arasındaki çalışmalarının yer aldığı Faaliyet Raporu

Tekin,S. (2019). Yerel Kamu Hizmetlerine Gönüllü Katılım: Denizli Kent Konseyi Örneği, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Toprak, Z. (2006). *Yerel Yönetimler*, Nobel Yayınları, Ankara.

UCLG-MEWA, UNDP (2008). Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin Yerelleştirilmesi Konusunda Kent Konseylerinin Rolü ve İşlevinin Değerlendirilmesine Yönelik Başarı Kriterleri ve Göstergeler, UCLG-MEWA, UNDP Yayınları, İstanbul.

Yüksel,E.,Zafir,Z.(2006).Sürdürülebilirlik ve Yerel Kalkınma. <http://slideplay.biz.tr/slide/2775033/> (Erişim Tarihi: 27/03/2022)

03/07/2005 tarih ve 5393 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Belediye Kanunu.

08/10/2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği.

<http://www.mfa.gov.tr/yerel-gundem-21.tr.mfa>(Erişim Tarihi: 27/03/2022)

<https://www.sanliurfakentkonseyi.org.tr/> (Erişim Tarihi: 07/03/2022)

<http://www.sanliurfa.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 16/03/2022)